

THE WAY OF PROTECTION OF THE WEAKER PARTY IN REGULATION ROME I

SIMONA TRÁVNÍČKOVÁ

Masaryk university, Faculty of Law, Czech Republic

Abstract in original language

Cílem tohoto příspěvku je analyzovat dva zcela odlišné mechanismy ochrany slabší strany před dopady volby práva obsažené v nařízení Řím I a odpovědět na otázku, zda nařízení Řím I poskytuje slabším stranám specifických smluv vyšší míru ochrany než Římská úmluva či nikoli. Druhou otázkou, kterou příspěvek řeší, je, zda a do jaké míry zvolené metody omezení volby práva přispívají k právní jistotě subjektů těchto právních vztahů ohledně zjišťování právního režimu jednotlivých smluv a do jaké míry je zvolené kolizní řešení v souladu s cíli nařízení Řím I.

Key words in original language

Nařízení Řím I; ochrana slabší strany; volba práva.

Abstract

The paper analysis two different ways of the protection of the weaker party in case of choice of law by the parties that are in the Regulation Rome I and deals with the issue whether the Regulation Rome I gives to the weaker parties a higher standard of protection than previous Rome Convention did. The paper also deals with the level of legal certainty of the contractual parties in relation to the legal regime of their relations.

Key words

Regulation Rome I; protection of weaker party; choice of law.

1. ÚVOD

Nařízení Řím I jako nově účinný nástroj unifikace kolizního práva v evropském justičním prostoru sleduje dlouhotrvající evropskou tendenci ochrany slabší strany v hmotném právu. Základním kolizním pravidlem pro úpravu smluvních závazkových vztahů v Římské úmluvě i v nařízení Řím I je volba práva, ovšem v určitých typech závazkových vztahů je autonomie vůle stran z důvodu ochrany slabší strany záměrně narušena z důvodu ochrany slabší strany právního vztahu. Zájem na ochraně slabší strany je vyjádřen již v bodě 23 preambule nařízení: „*Pokud jde o smlouvy uzavřené se stranami, které jsou pokládány za slabší, je vhodné je chránit kolizními normami, které jsou příznivější vůči jejich zájmům než obecné normy.*“ Slabší stranou, kterou má na mysli bod 23 preambule, není nutně pouze spotřebitel ve smyslu definice spotřebitele obsažené ve Směrnici Rady

93/13/EHS, o nepřiměřených podmínkách ve spotřebitelských smlouvách, ochraně jehož práv věnuje evropské právo značnou pozornost. Ochranné tendence se v kolizní úpravě závazkových vztahů projevují v Římské úmluvě u pracovněprávních a spotřebitelských smluv a v nařízení Řím I nadto i u smluv o přepravě cestujících a u některých pojistných smluv.

Cílem tohoto příspěvku je analyzovat dva zcela odlišné mechanismy ochrany slabší strany obsažené v nařízení Řím I a odpovědět na otázku, zda nařízení Řím I poskytuje slabším stranám specifických smluv vyšší míru ochrany než Římská úmluva či nikoli. Druhou otázkou, kterou příspěvek řeší, je, zda a do jaké míry zvolené metody omezení volby práva přispívají k právní jistotě subjektů těchto právních vztahů ohledně zjišťování obsahu právního režimu jednotlivých smluv a do jaké míry jsou zvolená řešení v souladu s cíli nařízení Řím I.

2. OCHRANA SLABŠÍ STRANY PROSTŘEDNICTVÍM OCHRANNÝCH KOGENTNÍCH NOREM

Cílem tvůrců kolizní úpravy spotřebitelských a pracovněprávních vztahů v Římské úmluvě i v nařízení Řím I bylo najít takové řešení, které vyvažuje postavení smluvních stran poskytnutím dostatečné ochrany slabší smluvní straně, a to vše při zachování možnosti zvolit si pro regulaci těchto právních vztahů rozhodné právo.¹ Z toho důvodu byla zvolena cesta omezení obsahu volby práva ochrannými kogentními normami práva jinak rozhodného.

Ochranná kogentní ustanovení v článku 6 odst. 2 a 8 odst. 1 nařízení Řím I (stejně jako v článku 5 odst. 2 a článku 6 odst. 1 Římské úmluvy) je třeba vykládat ve světle definice uvedené v článku 3 odst. 3 nařízení Řím I, resp. Římské úmluvy jako pravidla, od kterých se nelze smluvně odchýlit. Kogentní ochranné normy musí tedy splňovat dva základní předpoklady – musí se jednat o normy kogentní (tedy nikoli dispozitivní) a tyto normy musí slabší straně poskytovat ochranu jejích práv vyplývajících z uzavřené spotřebitelské či pracovněprávní smlouvy. A contrario se nejedná pouze o normy, které jsou aplikovatelné navzdory tomu, jaké je rozhodné právo pro právní vztah, tedy imperativní normy podle článku 9 nařízení Řím I, resp. článku 7 Římské úmluvy,² ani o "obyčejné" kogentní normy.

Je věcí vnitrostátního práva, jaké konkrétní normy lze považovat za kogentní ochranné. V českém prostředí se k této otázce prozatím

---

¹ Komentář k článku 6 Úmluvy. Guiliano, M., Lagarde, P. Report on the Convention on the law applicable to contractual obligations. Official Journal C 282, 31/10/1980, p. 0001 – 0050. Dostupné na [http://eur-lex.europa.eu/smartapi/cgi/sga_doc?smartapi!celexplus!prod!CELEXnumdoc&numdoc=31980Y1031\(01\)&lg=en](http://eur-lex.europa.eu/smartapi/cgi/sga_doc?smartapi!celexplus!prod!CELEXnumdoc&numdoc=31980Y1031(01)&lg=en) [citováno dne 15. 4. 2010]. Dále jen jako „Giuliano-Lagardeho zpráva“.

² Morse, C. G. J. Consumer Contracts, Employment Contracts and the Rome Convention. *International and Comparative Law Quarterly*, č. 1, roč. 41, 1992, s. 14.

nevyjadřuje ani judikatura, ani odborná literatura. Většinou se bude jednat o kogentní normy obsažené v soukromoprávních kodexech, které slouží k ochraně spotřebitele či pracovníka. Typickými normami na ochranu pracovníka, na které kogentní ochranné normy míří, jsou podle Giuliano-Lagardeho zprávy jako příklad kupř. délka výpovědní doby.³ Z českého právního řádu lze jmenovat i povinnost zaměstnavatele dát výpověď pouze z vymezených výpovědních důvodů či jeho povinnost vymežit výpovědní důvod ve výpovědi tak, aby jej nebylo možné zaměnit s jiným výpovědním důvodem (§ 50 zákona č. 262/2006 Sb., zákoníku práce). Dále se může jednat o ustanovení limitující náhradu škody za svěřené zboží do výše několikanásobku platu, normy stanovující maximální délku denní pracovní doby, normy stanovující minimální počet dní dovolené, normy stanovující závazně vyšší odškodnění při pracovním úrazu apod.

U spotřebitelských smluv se může obecně jednat o normy upravující podmínky odstoupení od spotřebitelské smlouvy (jeho důvody, formu, lhůty), ustanovení o nárocích z vad zboží, možnost zrušení smlouvy bez udání důvodu do určité lhůty po uzavření smlouvy, ochranné normy při uzavírání spotřebitelských smluv na dálku apod. Český občanský zákoník obsahuje řadu kogentních ustanovení chránících spotřebitele, která vychází i z komunitárního práva. Za kogentní ochranná ustanovení ve prospěch spotřebitele by měla být nepochybně považována nejen ustanovení § 51a a násl. občanského zákoníku, která obsahují speciální úpravu spotřebitelských smluv, ale i obecná ustanovení občanského zákoníku upravující reklamační režim, náhradu škody, smluvní pokutu, vyšší úroku z prodlení apod.

Mechanismus ochrany slabší strany prostřednictvím kogentních ochranných norem ve spotřebitelských a pracovněprávních věcech je následující. V případě, že právo zvolené stranami takové smlouvy poskytuje slabší straně nižší standard její ochrany než právo jinak rozhodné,⁴ aplikují se ve sporu namísto kogentních norem zvoleného práva ochranné kogentní normy práva jinak rozhodného⁵ a jim neodporující ostatní (dispozitivní i kogentní) normy zvoleného práva. V případě, že zvolené právo poskytuje slabší straně vyšší standard ochrany než právo jinak rozhodné, aplikuje se samozřejmě zvolené právo. Vždy tedy dochází k aplikaci té ochranné normy, která je v konkrétním případě pro slabší stranu smlouvy výhodnější. Právo obvyklého pobytu spotřebitele mu tak poskytuje minimální standard jeho ochrany, kterého nesmí být zbaven, stejně jako právo obvyklého výkonu práce toto poskytuje pracovníkovi. Volbou práva se může standard ochrany

---

³ Giuliano-Lagardeho zpráva, komentář k článku 6.

⁴ Tedy právo rozhodné v případě neexistence volby práva.

⁵ V případě spotřebitelských smluv je jím právo obvyklého bydliště spotřebitele, v případě pracovněprávních smluv je jím právo země, v níž, případně z níž zaměstnanec při plnění smlouvy obvykle vykonává svou práci. Nelze-li takové rozhodné právo určit, řídí se smlouvy právem země, v níž se nachází provozovna, která zaměstnance zaměstnala.

slabší strany pouze zvýšit.⁶ Dochází tedy k výběru konkrétních aplikovatelných norem v daném případě a kombinaci aplikace dvou právních řádů na jeden právní vztah.

Demonstrováno na konkrétním příkladě: pokud právo jinak rozhodné stanovuje delší výpovědní dobu než zvolené právo, bude zaměstnanci běžet výpovědní doba stanovena v právu jinak rozhodném,⁷ pokud ovšem v konkrétním případě nebude pro zaměstnance výhodnější využít možnosti dané zvoleným právem, které by mohlo kombinovat kupř. kratší výpovědní dobu s vyšším odstupným. V takovém případě nebude zřejmě možné vybrat z obou řádů obě normy (jak delší výpovědní doba, tak vyšší odstupné), jelikož takový výsledek odporuje účelu obou zákonů, ale soud bude zvažovat obě řešení komplexně a bude vybírat to, které v konkrétním případě poskytuje zaměstnanci vyšší míru ochrany.

2.1 KOGENTNÍ OCHRANNÉ NORMY A IMPERATIVNÍ NORMY

Zajímavou otázkou je vztah imperativních norem podle článku 9 nařízení Řím I a ochranných kogentních norem podle v článku 6 odst. 2 a 8 odst. 1 nařízení Řím I.

Rozsah aplikace článku 9 nařízení Řím I je obecně širší než rozsah aplikace článků 6 odst. 2 a 8 odst. 1 nařízení Řím I, které jsou úzce zaměřeny na oblast spotřebitelských a pracovněprávních vztahů. Otázkou je, zda je možné v režimu nařízení Řím I a Římské úmluvy současně aplikovat jak ochranné kogentní normy, tak i imperativní normy, resp. do jaké míry se katalog ochranných kogentních norem a imperativních norem podle shoduje a do jaké míry se liší. Lze na ochranné kogentní normy nahlížet jako na imperativní normy specifického obsahu, tedy pouze jako na podmnožinu imperativních norem či se jedná o zcela jinou kategorii norem?

Ochranné kogentní normy se od norem imperativních liší tím, že se nejedná o normy tak zásadní povahy, že chrání zájmy veřejné, státní, politické, hospodářské, ale chrání především zájmy jednotlivce (spotřebitele či pracovníka). I když některé ochranné kogentní normy chránící spotřebitele mohou dosahovat síly imperativních norem podle článku 9 nařízení Řím I, resp. článku 7 Římské úmluvy, jelikož kromě zájmů individuálních chrání kupř. i čistotu hospodářské soutěže nebo zdravotní nezávadnost výrobků, nelze tyto dvě skupiny norem bez dalšího směřovat. Existují ovšem i takové ochranné kogentní normy, jejichž zařazení do skupiny imperativních norem si lze představit jen stěží. Jedná se kupř. o normy stanovující délku lhůty odstoupení od smlouvy bez udání důvodu při koupi zboží na dálku. V takovém případě lze jen těžko namítat, že dodržování této lhůty je pro stát

---

⁶ Morse, C. G. J. Consumer Contracts, Employment Contracts and the Rome Convention. *International and Comparative Law Quarterly*, č. 1, roč. 41, 1992, s. 8-9.

⁷ Guiliano-Lagardeho práva. Komentář k článku 6 Úmluvy.

při ochraně jeho veřejných zájmů zásadní do té míry, že bude vyžadovat jeho použití bez ohledu na právo, které by se jinak na smlouvu podle tohoto nařízení použilo. Ochranné kogentní normy tak rozšiřují rozsah ochrany poskytovaný spotřebiteli a pracovníkovi imperativními normami podle článku 9 nařízení Řím I.

S ohledem na výše provedený výklad smyslu, rozsahu a obsahu ochranných kogentních norem a imperativních norem lze dospět k závěru, že množiny těchto norem se prolínají – některé normy mohou spadat do obou kategorií, jak mezi ochranné kogentní normy, tak mezi imperativní normy. Některé normy spadají ovšem pouze pod kategorii ochranných kogentních norem, některé pouze pod kategorii imperativních norem. Současná aplikace obou dvou typů norem tak vyloučena není v tom případě, že se z důvodu ochrany zájmů jednotlivce aplikují ochranné kogentní normy nedosahující síly imperativních norem (kupř. délka trvání výpovědní doby) a současně se z důvodu ochrany veřejných zájmů nebo důležitějších zájmů jednotlivce se aplikují imperativní normy (zákaz noční práce mladistvých).

2.2 PRÁVNÍ JISTOTA

Jak vyplývá z výše uvedeného, Římská úmluva a nařízení Řím I ponechávají ve spotřebitelských a pracovněprávních smlouvách možnost volby práva, kterou ale značným způsobem omezují. Je proto otázkou, zda taková konstrukce nedává smluvním stranám spotřebitelských a pracovněprávních smluv pouze pocit autonomie vůle za cenu značných výkladových a aplikačních komplikací, přičemž ale de facto praktické dopady volby práva vylučuje.

Při zamýšlení se nad smysluplností a praktičností tohoto kolizního řešení je nutné podotknout následující:

1. Podstatné normy pro ochranu spotřebitele jsou vždy stanoveny kogentními normami (upravit podstatné normy dispozitivně postrádá smyslu). Dispozitivní normy práva jinak rozhodného je možné změnit ve smlouvě i bez ohledu na možnost volby práva přiznanou kolizními normami.
2. Dopady aplikace tohoto ustanovení na praxi (soudům je uloženo v každém konkrétním případě zkoumat, zda dané smluvní ustanovení se přičí ochranným kogentním normám práva jinak rozhodného a současně zda neposkytuje spotřebiteli vyšší standard ochrany než ony ochranné kogentní normy) jsou nepřiměřeně zatěžující.
3. Aplikace kogentních ochranných norem vede k souběžné aplikaci dvou právních řádů na stejná práva a povinnosti a výběrovým způsobem v konkrétním případě výhodnější normy se dospívá k závěru o obsahu práv a povinností smluvních stran. O tom, která práva a povinnosti

smluvní strany vlastně mají, tedy kterým kogentním normám bude přiznána vyžadovaná ochranná funkce, rozhodne až soud.

V souvislosti s tím se nelze nezeptat: proč tak sveřepě bránit zájmy spotřebitele a pracovníka proti dopadům volby práva s ohledem na praktické potíže, které aplikace tohoto mechanismu ochrany slabší strany přináší? Je vůbec volba práva ve spotřebitelských a pracovněprávních věcech za těchto okolností stále projevem svobodné vůle smluvních stran? Nebylo by s ohledem na právní jistotu stran smysluplnější a efektivnější zbavit se uměle vytvářené iluze autonomie vůle stran ve spotřebitelských a pracovněprávních vztazích, podpořit právní jistotu ohledně kolizního řešení a zavést pro spotřebitelské a pracovněprávní smlouvy jednoduchou předvídatelnou kolizní normu?

Nařízení Řím I v současné době chrání slabší stranu (spotřebitele a pracovníka) před dopady volby práva stejně, jak to činila Římská úmluva z roku 1980. Proč ale s ohledem na dnešní každodenní praxi uzavírání většiny spotřebitelských smluv, která nemá nic společného s vyjednáváním o vzájemných právech a povinnostech smluvních stran, nechránit slabší stranu přímo před volbou práva případně nezvolit jiné, jednodušší řešení?

S ohledem na existující kolizní úpravu spotřebitelských věcí kupř. ve švýcarském zákoně o mezinárodním právu soukromém a procesním, kde je volba práva ve spotřebitelských věcech vyloučena zcela, případě s ohledem na omezení možnosti uzavření prorogační doložky v nařízení Brusel I ve vztazích s nerovným postavením stran, se nabízí dvě poměrně jednoduchá řešení, které by právní jistotu a předvídatelnost z pohledu kolizního práva ve spotřebitelských a pracovněprávních vztazích posílily:

1. úplné vyloučení volby práva ve spotřebitelských sporech či
2. posunutí možnosti volby práva až do okamžiku po vzniku sporu.⁸

Namísto toho existuje v nařízení Řím I do značné míry komplikovaný způsob určování obsahu práv a povinností smluvních stran jak v pracovněprávních, tak ve spotřebitelských věcech, který právní jistotu i předvídatelnost v těchto právních vztazích podstatně snižuje, a to bez ohledu na skutečnost, že nařízení Řím I je regionálně unifikovanou úpravou. Absence právní jistoty ohledně skutečných práv a povinností smluvních stran těchto smluv vzniká především kvůli metodě kombinované aplikace

---

⁸ Stejný návrh – vyloučit ve spotřebitelských sporech volbu práva a stanovit pro ně jednoduchou předvídatelnou kolizní normu – už ovšem byl obsažen v textu Návrhu nařízení Evropského parlamentu a Rady o právu rozhodném pro smluvní závazkové vztahy (Řím I) předloženém Komisí [KOM(2005) 650 v konečném znění] v článku 5: „*Spotřebitelské smlouvy se podle vymezení a podmínek stanovených v následujícím odstavci řídí právem členského státu, v němž má spotřebitel obvyklé bydliště.*“ V rámci jednání o konečné podobě nařízení Řím I se neprosadil.

ochranných kogentních norem jednoho právního řádu a ostatních norem jiného právního řádu.

3. OCHRANA SLABŠÍ STRANY PROSTŘEDNICTVÍM VOLBY PRÁVA OMEZENÉHO OKRUHU PRÁVNÍCH VZTAHŮ

Nařízení Řím I na rozdíl od Římské úmluvy obsahuje zvláštní kolizní úpravu některých pojistných smluv. Pro typ pojistných smluv, který je vymezen článku 7 v odstavci 2 nařízení Řím I,⁹ je zakotvena volba práva podle článku 3 nařízení Řím I bez dalších specifik. Jiné pojistné smlouvy, které nespádají pod článek 7 odst. 2, ale spádají pod aplikační rozsah nařízení Řím I,¹⁰ mají odlišný kolizní režim: „*V případě jiné pojistné smlouvy, než je smlouva podle odstavce 2, mohou v souladu s článkem 3 strany zvolit pouze následující práva [...],“* přičemž následuje výčet právních řádů, z nichž si smluvní strany mohou vybrat rozhodné právo. Takto provedená volba práva se nazývá kolizně omezená, resp. volba práva omezená základní kolizní normou, jelikož již základní kolizní norma dovoluje stranám volbu práva pouze z jasně vymezeného okruhu právních řádů. Obdobné řešení se v nařízení Řím I vyskytuje i u smluv o přepravě cestujících.

Právní jistota smluvních stran je při takovém kolizním řešení nabourána především proto, že za základní kolizní pravidlo pro úpravu smluvních závazkových vztahů je v současné době považována neomezená volba práva. Pokud z tohoto principu smluvní strany některých pojistných smluv či smluv o přepravě cestujících vycházejí a zvolí si (nedbajíce s ohledem na sudiště studia obsahu nařízení Řím I v době vytváření smlouvy) jiné než vyjmenované rozhodné právo v článku 7 odst. 3 a článku 5 odst. 2, je taková volba neplatná (resp. s ohledem na obsah takového ujednání a použitá výkladová pravidla může být za určitých okolností považována pouze za inkorporaci takového právního řádu do smlouvy).

Nařízení Řím I dále obsahuje u některých pojistných smluv (nikoli u smluv o přepravě cestujících) pozoruhodné ustanovení, které dává stranám smlouvy možnost využít širšího rozsahu volby práva, který poskytují určité státy ve svých vnitrostátních normách: „*Pokud v případech uvedených v odstavcích a), b) nebo e) poskytují uvedené členské státy větší míru volnosti*

---

⁹ Tento článek se vztahuje na pojistné smlouvy kryjící velké riziko podle definice uvedené v čl. 5 písm. d) první směrnice Rady 73/239/EHS ze dne 24. července 1973, o koordinaci právních a správních předpisů týkajících se přístupu k činnosti v přímém pojištění jiném než životním a jejího výkonu, bez ohledu na to, zda se kryté riziko nachází v členském státě, a na všechny další pojistné smlouvy, které kryjí rizika nacházející se na území členských států. Nevztahuje se na smlouvy o zajištění.

¹⁰ Jedná se o ostatní pojistné smlouvy, které nejsou vyloučeny v čl. 1 odst. 2 písm. j) nařízení Řím I, tedy pojistné smlouvy kryjící velké riziko, které nespádá pod článek 2, a smlouvy kryjící malé riziko umístěné mimo území členských států. Pro označení tohoto typu pojistných smluv bude dále užívání označení "některé pojistné smlouvy".

při volbě rozhodného práva pro pojistné smlouvy, mohou smluvní strany této volnosti využít.¹¹ Pokud tedy kolizní normy států jmenovaných v článku 7 odst. 3 písm. a), b) nebo e) nařízení Řím I (členský stát, v němž se nachází riziko v době uzavření smlouvy, či právo státu, v němž má pojistník bydliště) obsahují širší volnost v určování rozhodného práva, je možné zvolit si i jiné právo, než nařízení Řím I v odstavci 3 vyjmenovává, v souladu s touto benevolentnější národní kolizní úpravou.

Jaký je tedy mechanismus ochrany slabší smluvní strany u některých pojistných smluv? Smluvní strany, chtějí-li si zvolit právo, musí zkoumat, zda zamýšlené zvolené právo spadá do výčtu právních řádů obsažených v článku 7 odst. 3 nařízení Řím I. Pokud ano, mohou si takové právo zvolit. Pokud ne, je třeba zkoumat obsah vnitrostátních kolizních norem ve státech jmenovaných v článku 7 odst. 3 písm. a), b) a e) a porovnáním s textem nařízení zjistit, zda si na základě těchto vnitrostátních kolizních norem mohou zvolit i jiné právo, než umožňuje nařízení Řím I. Pokud je to možné, rozšiřuje se možnost volby práva i na takové právní řády.

Při úvaze nad tímto poněkud komplikovaným kolizním řešením vyvstává otázka, zda je s ohledem na cíl celého nařízení Řím I (unifikace kolizní úpravy smluvních závazkových vztahů) tato úprava u některých pojistných smluv, která opětovně "vtahuje do hry" národní kolizní normy, skutečně vhodná. Dopad článku 7 posledního odstavce nařízení Řím I nelze chápat jinak, než že nabourává základního cíle celého nařízení Řím I tím, že k určování rozhodného práva pro některé pojistné smlouvy opětovně povolává národní kolizní normy, jejichž užití mělo být Římskou úmluvou a nařízením Řím I v rozsahu jejich aplikace vyloučeno.¹² Navíc, toto nezvyklé kolizní řešení nutí dokonce rozhodující orgán aplikovat v daném případě vnitrostátní kolizní normy cizího státu, a zavádí tak v případě některých pojistných smluv možnost tzv. dalšího odkazu.

4. ZÁVĚR

Nařízení Řím I a Římská úmluva obsahují stejný mechanismus ochrany slabší strany před dopady volby práva, co se týče spotřebitelských a individuálních pracovních smluv, tedy aplikaci zvoleného práva pouze v mezích ochranných kogentních norem práva jinak rozhodného. Toto kolizní řešení snižuje právní jistotu smluvních stran o obsahu práv a

---

¹¹ Jsou jimi členský stát, v němž se nachází riziko v okamžiku uzavřené smlouvy, členský stát, v níž má pojistník své obvyklé bydliště, a v případě pojistníka se smlouvou spadající pod článek 7 odst. 3, který provozuje profesionální nebo podnikatelskou činnost nebo vykonává svobodné povolání a pojistná smlouva kryje dvě či více rizik vztahujících se k této činnosti a nacházejících se v různých členských státech, právo kteréhokoli z těchto členských států

¹² Heiss, H. Insurance Contracts in Rome I. In: Šarevič, P., Bonomi, A., Volken, P. Yearbook of private international law. München : Sellier. European Law Publishers, 2009, s. 274.

povinností v jejich smlouvách, jelikož je třeba v každém konkrétním případě srovnávat dva právní řády (zvolený a jinak rozhodný) a výběrovou metodou určit, které normy z daných dvou právních řádů poskytují slabší straně právního vztahu vyšší standard ochrany a ty použít.

Oproti tomu nařízení Řím I poskytuje slabší straně na rozdíl od Římské úmluvy vyšší standard ochrany, a to u některých pojistných smluv a u smluv o přepravě cestujících zavedením omezené volby práva. U smluv o přepravě cestujících je možné si vybrat rozhodné právo pouze z výčtu právních řádů uvedených v nařízení. U některých pojistných smluv je možné zvolit také právo pouze z vymezeného výčtu právních řádů. Pokud ovšem vnitrostátní právní řády místa umístění rizika v době uzavření smlouvy nebo místa obvyklého bydliště pojistníka umožňují větší míru volnosti při volbě rozhodného práva, pak mají smluvní strany možnost této volnosti v souladu s nařízením Řím I využít. Takové kolizní řešení ovšem míří proti základnímu cíli celého nařízení, jímž je unifikace kolizních norem, jelikož do procesu určování rozhodného práva opětovně vtahuje národní kolizní normy a současně ukládá rozhodujícím orgánům v určitých případech postupovat podle cizích národních kolizních norem.

Literature:

- Heiss, H. Insurance Contracts in Rome I. In: Šarevič, P., Bonomi, A., Volken, P. Yearbook of private international law. München : Sellier. European Law Publishers, 2009.
- Morse, C. G. J. Consumer Contracts, Employment Contracts and the Rome Convention. International and Comparative Law Quarterly, č. 1, roč. 41, 1992.
- Guiliano, M., Lagarde, P. Report on the Convention on the law applicable to contractual obligations. Official Journal C 282, 31/10/1980, p. 0001 – 0050.

Contact – email

simona.travnickova@law.muni.cz